

Dosarul nr. 2rac-389/2019
2rac-5/2020

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: A. Braga)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

DECIZIE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Drag-Star”, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Palin Design” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Drag Star” cu privire la încasarea sumei,
împotriva deciziei din 09 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 16 iulie 2018, SRL „Palin Design” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Drag Star” cu privire la încasarea sumei.

În motivarea acțiunii a indicat că în baza contractului nr. 05/08 din 13 iunie 2008, încheiat între SRL „Palin Design” și ÎS „Portul Fluvial Ungheni”, în perioada iunie 2008 - martie 2009, prima ca antreprenor general a îndeplinit lucrări de construcții-montaj la obiectivul „Construcția portului de pasageri Giurgiulești”.

De asemenea, reclamanta a specificat că la 06 iunie 2008 a încheiat contractul de subantrepriză nr. 06 cu SRL „Drag Star”, ce avea ca obiect efectuarea de către pârât a lucrărilor de montare a ușilor, ferestrelor exterioare și interioare. Ulterior, la 07 iunie 2008, între aceleași părți a fost încheiat contractul de subantrepriză nr. 07, ce avea ca obiect efectuarea de către SRL „Drag Star” a lucrărilor de finisare a fațadei cu panouri „Dibond”, montarea vitraliilor din aluminiu.

La 14 iunie 2008, SRL „Palin Design” și SRL „Drag Star” a fost încheiat contractul de subantrepriză nr. 07/1, care a avut ca obiect efectuarea de către SRL

„Drag Star” a lucrărilor de montare a pereților și acoperișului din panouri din tablă profilată.

Totodată, reclamanta a menționat că în perioada 26 noiembrie 2014 - 08 decembrie 2014, Inspecția de Stat în Construcții a efectuat un control intermediar inopinat al volumelor și costului lucrărilor de construcție executate de către antreprenorul pârât la obiectivul „Construcția Portului de Pasageri Giurgiuilești”.

În acest sens, la 10 decembrie 2014 a fost întocmit actul de control intermediar nr. 78, conform căruia s-a constatat că lucrările de construcție incluse în act au fost îndeplinite de către subantreprenorul SRL „Drag Star” cu abateri de la proiect, cu un nivel scăzut al calității și cu rebut.

În rezultatul verificării de către comisie a lucrărilor de instalare a plăcilor compozit la pereții exteriori al nivelului I, în volum de 105 m.p., la prețul de 153 904,33 lei au fost calificate ca exagerări ale volumului și costului lucrărilor etc.

Astfel, prin decizia nr. 08 din 23 februarie 2015 a Inspecției de Stat în Construcții, SRL „Palin Design” a fost sancționată economic, fiind dispusă încasarea din contul acesteia la bugetul de stat a venitului în mărime de 153 904,33 lei, obținut nelegitim de la exagerarea volumelor și a valorii lucrărilor executate, aplicarea amenzii în cuantumul echivalent exagerării volumului și costului lucrărilor de în mărime de 153 904,33 lei.

Reclamanta a relevat că a executat această decizie prin intermediul executorului judecătoresc, achitând totodată și cheltuielile de executare, ultimul transfer fiind efectuat în data de 18 iunie 2018.

În vederea respectării procedurii extrajudiciare, în data de 29 noiembrie 2017 reclamanta a expediat în adresa pârâtului somația, conform căreia a solicitat restituirea sumelor achitate de reclamantă în temeiul deciziei nr. 08 din 23 februarie 2015 a Inspecției de Stat în Construcții, inclusiv și cheltuielile de executare, dar în pofida acestui fapt, scrisorile nu au fost recepționate din motive necunoscute, la apelurile reclamantei nu au răspuns, motiv pentru care s-au adresat cu acțiune în instanța de judecată.

SRL „Palin Design” a solicitat încasarea în ordine de regres de la SRL „Drag Star” a sumei de 333 883,20 de lei, formată din suma încasată la bugetul de stat în mărime de 153 904,33 lei, amenda achitată în mărime de 153 904,33 și cheltuielile de executare în sumă de 26 074,54 de lei; încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 197 332,36 de lei, pentru perioada 28 mai 2015 - 01 iulie 2018, precum și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 01 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost admisă acțiunea SRL „Palin Design”; a fost încasat de la SRL „Drag Star” în beneficiul SRL „Palin Design” suma de 333 883,20 de lei, formată din suma încasată la bugetul de stat în mărime de 153 904,33 lei, amenda achitată în mărime de 153 904,33 și cheltuielile de executare în sumă de 26 074,54 de lei; dobânda de întârziere în mărime de 197 332,36 de lei, pentru perioada 28 mai 2015 – 27 iunie 2018, precum și cheltuielile de judecată în mărime de 15 936,46 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 30 octombrie 2018, SRL „Drag Star” a contestat-o cu apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca tardivă și neîntemeiată.

Prin decizia din 09 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de SRL „Drag Star” și s-a menținut hotărârea din 01 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central.

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 5, 8, 512, 572, 666, 679, 668, 946, 1415 Cod civil, art. 24 al Legii privind calitatea în construcții nr. 721-XIII din 02 februarie 1996, instanța de apel, a considerat ca fiind întemeiată hotărârea primei instanțe, emisă ca rezultat a aprecierii multiaspectuală a probelor în coroborare cu normele materiale aplicabile speței.

Colegiul a învederat că SRL „Palin Design” este justificată să pretindă din contul subantreprenorului, SRL „Drag Star”, încasarea în ordine de regres a sumei de 333 883,20 de lei, dobânzii de întârziere în mărime de 197332,36 de lei și cheltuielilor de judecată, în condițiile în care SRL „Drag Star” a admis contrar prevederilor contractuale abateri de la proiect, încălcări la executarea lucrărilor pentru care și-a asumat răspunderea în temeiul contractului de subantrepriză nr. 06 din 06 iunie 2008, încheiat între SRL „Palin Design” și SRL „Drag Star”, ceea ce a generat sancționarea economică de către Inspekția de Stat în Construcții a SRL „Palin Design”, conform deciziei nr. 08 din 23 februarie 2015.

Mai mult, instanța de apel a reținut că SRL „Palin Design” a făcut dovada achitării sumelor nominalizate cu titlu de sancțiune economică, fapt confirmat prin bonurile de plată, astfel, fiind justificată soluția primei instanțe.

Totodată, Colegiul a calificat ca fiind neîntemeiat argumentul apelantei precum că acțiunea este prescrisă, or la caz prescripția urmează să curgă din data la care SRL „Palin Design” a achitat sumele solicitate și a apărut dreptul de regres, astfel, SRL „Palin Design” adresându-se cu cerere de chemare în judecată la 16 iulie 2018, în interiorul termenului de prescripție de 3 ani.

La 17 august 2019, SRL „Drag Star” a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca tardive și neîntemeiate.

În motivarea recursului a indicat că consideră neîntemeiată și ilegală decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece instanțele de judecată ierarhic inferioare au emis actele judecătorești contrar normelor legale, în cazul în care acțiunea este tardivă.

Recurenta a învederat că eventualul drept al intimății de a pretinde despăgubiri s-a născut la data achitării sancțiunilor în folosul entităților de stat respective, ci de la data emiterii deciziei, adică din 23 februarie 2015, cu includerea termenului de 30 de zile, oferite pentru o eventuală contestare a actului.

Totodată, recurenta a notat că conform deciziei din 23 februarie 2015 s-a dispus încasarea sumei, ca fiind un venit obținut nelegitim, prin exagerarea volumelor și valorii lucrărilor executate.

La 11 octombrie 2019, SRL „Palin Design” a depus referință, prin care a solicitat declararea inadmisibilă a recursului cu menținerea actelor judecătorești recurate.

Referința nu a conținut date noi sau informații diferite de constatările instanței de apel, întrucât conține același argumente care au fost susținute pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare. Circumstanța dată a fost factorul principal pentru a nu expedia întâmpinarea recurentului și a asigura examinarea

rapidă a cauzei. Așadar, în opinia instanței, inacțiunea dată nu aduce atingere principiului contradictorialității și egalității în arme.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 09 aprilie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 12 iunie 2019 (f.d. 166), însă lipsește dovada recepționării acesteia de către recurentă.

Astfel, recursul declarat la 17 august 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea din 04 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de SRL „Drag Star” a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursurile s-au examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurenta și intimata au avut posibilitate să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse.

Verificând decizia din 09 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău și, după caz, hotărârea din 01 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al societății recurente, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *Garda Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, SRL „Drag Star” nu a prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În speță, în baza contractului nr. 05/08 din 13 iunie 2008, încheiat între SRL „Palin Design” și ÎS „Portul Fluvial Ungheni”, în perioada iunie 2008 - martie 2009, prima ca antreprenor general a îndeplinit lucrări de construcții-montaj la obiectivul „Construcția portului de pasageri Giurgiulești”.

De asemenea, actele cauzei denotă că la 06 iunie 2008, SRL „Palin Design” a încheiat contractul de subantrepriză nr. 06 cu SRL „Drag Star”, ce avea ca obiect efectuarea de către pârât a lucrărilor de montare a ușilor, ferestrelor exterioare și interioare. Ulterior, la 07 iunie 2008, între aceleași părți a fost încheiat contractul de subantrepriză nr. 07, ce avea ca obiect efectuarea de către SRL „Drag Star” a lucrărilor de finisare a fațadei cu panouri „Dibond”, montarea vitraliilor din aluminiu.

La 14 iunie 2008, SRL „Palin Design” și SRL „Drag Star” a încheiat contractul de subantrepriză nr. 07/1, care a avut ca obiect efectuarea de către SRL „Drag Star” a lucrărilor de montare a pereților și acoperișului din panouri din tablă profilată.

Totodată, se atestă că în perioada 26 noiembrie 2014 - 08 decembrie 2014, Inspecția de Stat în Construcții a efectuat un control intermediar inopinat al volumelor și costului lucrărilor de construcție executate de către antreprenorul pârât la obiectivul „Construcția Portului de Pasageri Giurgiulești”.

În acest sens, la 10 decembrie 2014 a fost întocmit actul de control intermediar nr. 78, ca urmare a examinării și evaluării calității articolelor de tâmplărie (blocuri de ferestre și vitralii produse și montate în anul 2008) din profil de aluminiu cu geam termopan și lucrărilor de construcție-montaj a clădirii portului de pasageri Giurgiulești s-au constatat următoarele: - pentru majoritatea blocurilor de ferestre, vitralii nu este asigurată ermeticitatea parțial sau în întregime în perimetrul geamurilor termopane și elementelor cu geam termopan de închidere-deschidere care funcționează cu dificultăți; - două mecanisme de închidere-deschidere nu funcționează și necesită a fi înlocuite, rosturile în regiunea mânerelor constituie 2-3 mm (sala „EUBAM”, sala „Poliția de frontieră”, „Biroul secretarei”); - la mai multe blocuri de ferestre lipsesc capacele de protecție, la unele în paziile de jos a profilului din aluminiu sunt acumulări parțiale de praf care contribuie la menținerea umezelii în timp și funcționarea insuficientă la evacuarea umezelii prin orificii; - garnitura de etanșare din gumă la mai multe blocuri de ferestre și vitralii, preponderent din exterior, degradează și este parțial în proces de contracție (micșorare dimensională), pe la colțurile nodurilor de racordare s-au format rosturi de 3-5 mm. Conform pct. 5.3.1, tabelul 4 din GOST 23166-99 „Blocuri de ferestre” - termenul de exploatare pentru garnitura de etanșare din

gumă este de 5 ani; - din anii 2009-2010 și până la momentul controlului pentru blocurile de ferestre, vitralii nu au fost organizate deserviri tehnice de profilaxie și revizie conform cerințelor pct. 10.4 din GOST 23166-99 „Blocuri de ferestre”; - condensat sau urme de umezeală între sticlele geamurilor termopan nu au fost depistate; - din cauza montării fără înclinație în exterior a pervazurilor din plăci compozit, la ferestrele nivelului „1” nu este asigurată scurgerea garantată a umezelii în timpul precipitațiilor. Câteva pervazuri sunt chiar montate cu înclinați spre blocul de fereastră (înclinație inversă). Rosturile între blocurile de ferestre și plăcile de compozit (pervazurile) sunt etanșate cu ermetizanți care actual conțin parțial fisuri și întreruperi; - în coridorul nivelului „3” în regiunea vitraliului înclinat, riglei din beton armat, pe tavan și riglă se observă clar urme de curgere a umezelii; - la acoperișul flexibil au fost depistate locuri de racordare a membranelor de linocrom cu rosturi inadmisibile. Există cel puțin două locuri vizibile (lăsături) rămase de la acumulările de apă. La amenajarea a două scurgeri de apă organizate lăuntrice nu sunt utilizate pâlnii de producere industrială. Improvizația „pâlniilor” din linocrom nu corespunde cerințelor și posibilităților tehnice moderne actuale. În lucrările executate se observă urme de acțiuni tehnologice neprofesionale; - în perimetrul clădirii parapetul este fățuit cu plăci compozite, rosturile căror la racordări eventual contribuie la pătrunderea apei și umezelii.

În baza Actului de control intermediar nr. 78 din 10 decembrie 2014 al volumelor și costului lucrărilor executate la obiectivul „Construcția infrastructurii portului de pasageri Giurgiulești”, șeful Inspecției de Stat în Construcții la 23 februarie 2015 a emis decizia nr. 08, prin care a decis: - în temeiul prevederilor pct. 34 capitolul VI al Regulamentului privind exercitarea controlului asupra utilizării investițiilor publice în construcții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 25 iunie 1996 „Cu privire la controlul de stat al calității în construcții”, în redacția Hotărârii Guvernului nr. 861 din 31 iulie 2006, de la SRL „Palin Design” a încasa la bugetul de stat venitul de 153 904,33 lei, obținut nelegitim de la exagerarea volumelor și a valorii lucrărilor executate și a percepe amenda în cuantumul echivalent de 153 904,33 lei.

Instanța de recurs amintește că, atât prima instanța, cât și instanța de apel, fiind investite cu judecarea prezentei cauze, au hotărât că pretențiile înaintate de SRL „Palin Design” sunt întemeiate și au admis integral acțiunea și, după caz, a fost respins apelul.

În acest caz, instanțele ierarhic inferioare au considerat relevante speței art. 5, 8, 512, 572, 666, 679, 668, 946, 1415 Cod civil, art. 24 al Legii privind calitatea în construcții nr. 721-XIII din 02 februarie 1996.

Astfel, reieșind din circumstanțele de fapt și de drept, Colegiul constatată că SRL „Palin Design”, în temeiul deciziei nr. 08 din 23 februarie 2015 emisă de Șeful Inspecției de Stat în Construcții, a achitat suma de 333 883,20 de lei și cheltuieli de executare în mărime de 26 074,54 de lei, iar la 16 iulie 2018, prin prisma art. 1415 Cod civil, a înaintat acțiune de regres împotriva SRL „Drag Star”.

Or, prin prisma art. 1415 Cod civil, dreptul de a înainta acțiune de regres apare din momentul în care persoana responsabilă de cauzarea prejudiciului a plătit integral despăgubirea persoanei vătămate. Din acest moment începe a curge și termenul de prescripție a acțiunii de regres. Iar, instanța de judecată nu are dreptul

să admită acțiunea de regres dacă la momentul adoptării hotărârii reclamantul nu a plătit despăgubire persoanei vătămate.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În sensul art. 130 alin. (2) - (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În concordanță cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Art. 373 alin. (1) - (3) Cod de procedură civilă, stabilește că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

De altfel, în conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel din 09 aprilie 2019 a fost

adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural și material, prin ce se impune casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în următoarele circumstanțe.

Așadar, precum denotă actele cauzei pretențiile înaintate în regres față de SRL „Drag Star” rezultă din decizia nr. 08 emisă de șeful Inspecției de Stat în Construcții la 23 februarie 2015, prin care a decis: - în temeiul prevederilor pct. 34 capitolul VI al Regulamentului privind exercitarea controlului asupra utilizării investițiilor publice în construcții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 25 iunie 1996 „Cu privire la controlul de stat al calității în construcții”, în redacția Hotărârii Guvernului nr. 861 din 31 iulie 2006, de la SRL „Palin Design” a încasa la bugetul de stat venitul de 153 904,33 lei, obținut nelegitim de la exagerarea volumelor și a valorii lucrărilor executate și a percepe amenda în cuantum echivalent de 153 904,33 lei, sume achitate de SRL „Palin Design” în mărime de 333 883,20 de lei și cheltuieli de executare în mărime de 26 074,54 de lei.

La acest aspect, Colegiul învederează că SRL „Palin Design” invocă precum că suma de 153 904,33 lei, ca venit obținut nelegitim de la exagerarea volumelor și a valorii lucrărilor executate, rezultă din contractele de antrepriză încheiate între SRL „Palin Design” și SRL „Drag Star”.

Or, instanța de recurs reține că instanța de apel la adoptarea deciziei nu a reținut spre examinare argumentele și probele aduse de apelantă în susținerea cererii de apel, și anume nu a reținut spre examinare constatările stabilite prin hotărârea din 26 iunie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 15 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, care au aplicabilitate speței prin prisma art. 123 alin. (2) Cod civil.

Astfel, Colegiul reține că conform hotărârilor supra enunțate, instanțele de judecată au constat că SRL „Drag Star” la executarea contractelor de subantrepriză nu a admis careva majorări a costului lucrărilor, totodată apreciind ca neîntemeiate argumentele SRL „Palin Design” precum că SRL „Drag Star” nu a executat în volum complet obligațiile/ lucrările ce urmau a fi executate în conformitate cu contractele încheiate între părți, deoarece actele cauzei atestă executarea integrală și în volum deplin a lucrărilor. În context, SRL „Palin Design” a invocat și înainte aspect de vicii de calitate la efectuarea lucrărilor adăugătoare neplanificate și necoordonate, care au fost apreciate critic de instanțele de judecată și în consecință au încasat SRL „Palin Design” în folosul SRL „Drag Star” datoriile restante.

La acest capitol, în circumstanțele redate Colegiul constată că instanța de apel ca urmare a aprecierii eronate a probelor, a concluzionat pripit asupra menținerii soluției primei instanțe, în condițiile în care nu a motivat în nici un fel dreptul de regres față de persoana care a cauzat prejudiciul, având în vedere existența hotărârii irevocabile din 26 iunie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Așadar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de apelantă în coroborare cu cumul de probe prezent la actele cauzei, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

În atare condiții, instanța ierarhic inferioară avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia. Or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994). CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Tot aici, este de menționat că în cadrul soluționării cauzei, probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Mai mult, în conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. CEDO, în cauza Suominen vs. Finlanda, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

Totodată, în cauza Van de Hurk v. Olandei, hotărârea din 19 aprilie 1994, și cauza Dulaurans v. Franței, Hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CEDO a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat.

Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”. CEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (cauza Artico v. Italiei, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33).

Prin urmare, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată și de a argumenta menținerea hotărârii primei instanțe, în partea admiterii acțiunii inițiale.

Dreptul de a fi auzit, prin urmare, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul deciziei contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel, s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, fără să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul judecării pricinii pe care se întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe și fără a indica motivele pentru care argumentele invocate în cererea de apel nu au fost reținute. Mai mult, nici nu au fost supuse aprecierii.

Este de menționat că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți.

Mai mult, hotărârea trebuie să se fondeze pe lege, trebuie să rezolve, într-o manieră certă, explicit sau implicit, toate cererile invocate de părți, conform principiului nr. 6 al Recomandării nr. 5 din 1984, adoptată la de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European, privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, ceea ce în speță lipsește.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanțele ierarhic inferioare nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/ netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Drag-Star”, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă.

Se casează integral decizia din 09 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Palin Design” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Drag Star” cu privire la încasarea sumei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Victor Burduh

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat